Jak řešit erozi zemědělské půdy?

Protierozní opatření

Martin Mistr

VÚMOP
VÝZKUMNÝ ÚSTAV MONITORINGU A OCHRANY PŮDY, v.v.i.

V prezentaci použity výsledky projektu QK22010261
„Využití nových půdoochranných technologií v zemědělské praxi

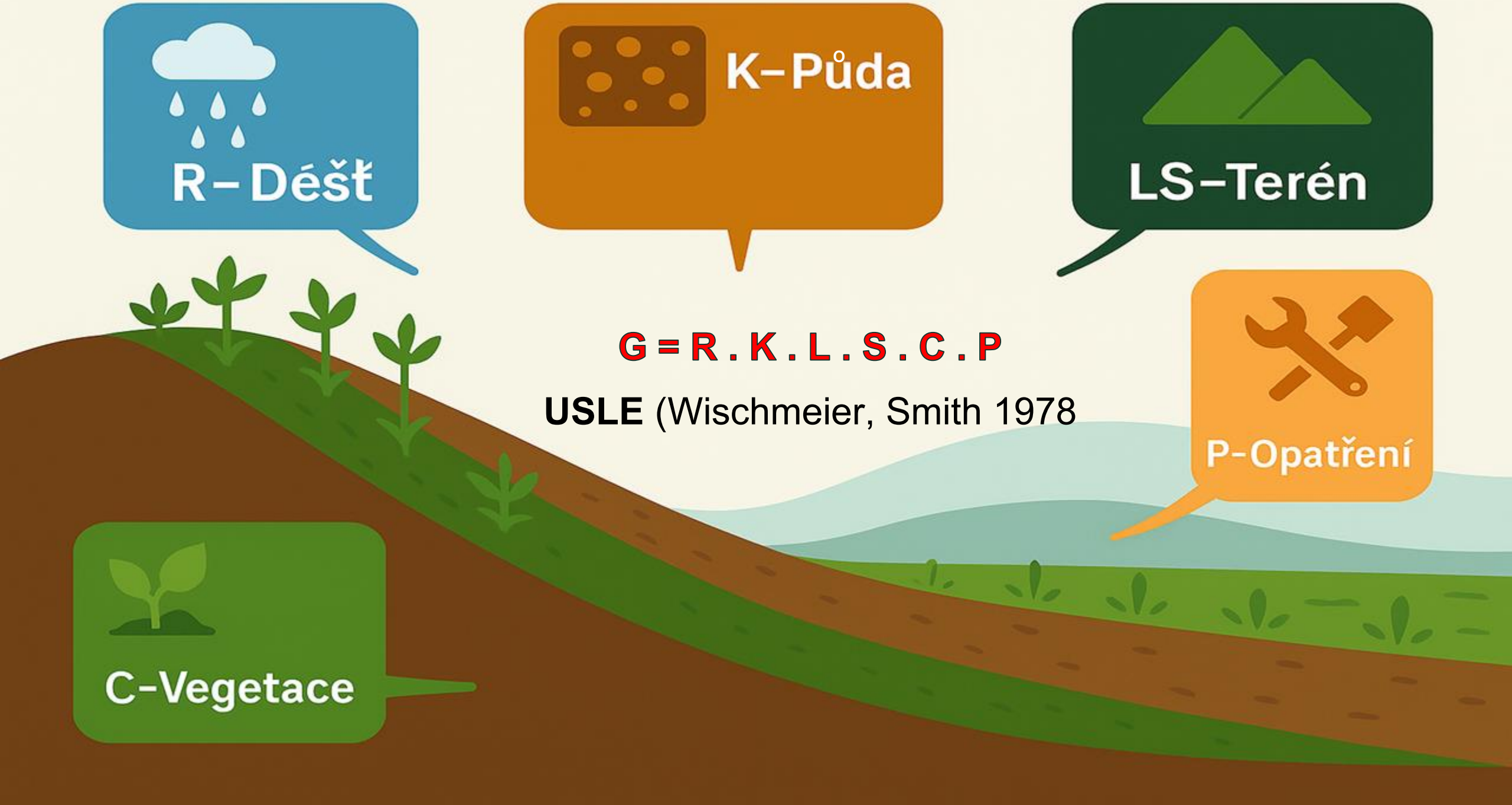

G = R . K . L . S . C . P

USLE (Wischmeier, Smith 1978

Plodiny

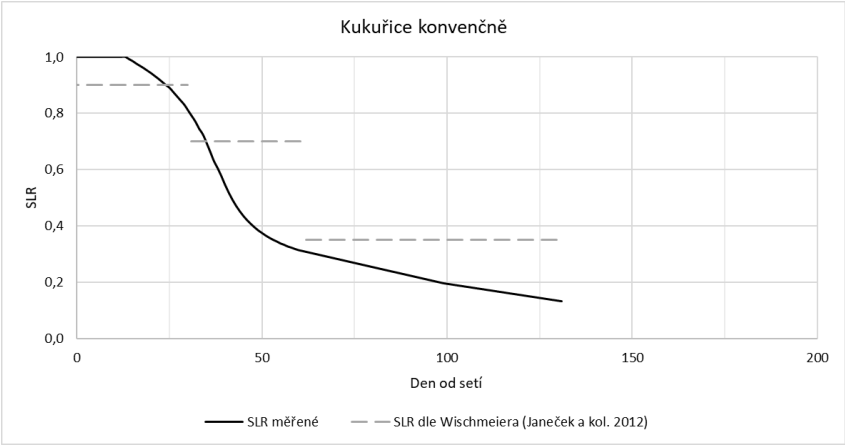
Kukuřice konvenčně
SLR
1,0
0,8
0,6
0,4
0,2
0,0
0
50
100
150
200
Den od setí
SLR měřené
SLR dle Wischmeiera (Janeček a kol. 2012)

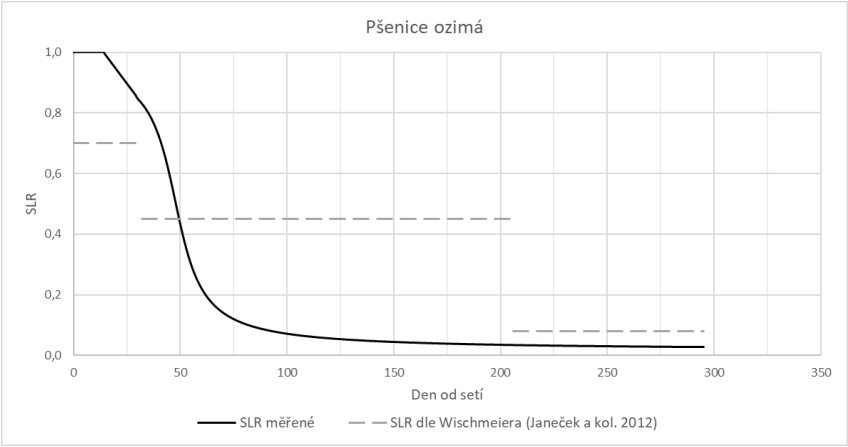
Pšenice ozimá
SLR
1,0
0,8
0,6
0,4
0,2
0,0
0
50
100
150
200
250
300
350
Den od setí
SLR měřené
SLR dle Wischmeiera (Janeček a kol. 2012)

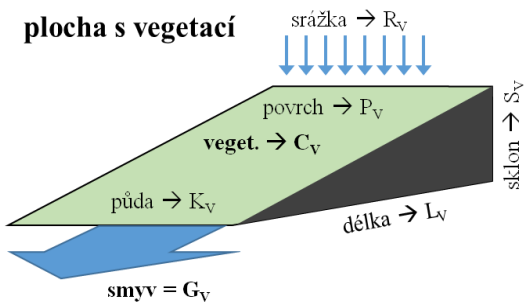
plocha s vegetací
srážka → R_V
povrch → P_V
veget. → C_V
půda → K_V
délka → L_V
sklon → S_V
smyv = G_V

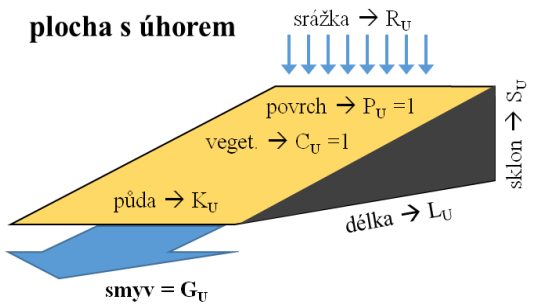
plocha s úhorem
srážka → R_U
povrch → P_U =1
veget. → C_U =1
půda → K_U
délka → L_U
sklon → S_U
smyv = G_U

Termíny setí / sázení

Erozně účinné srážky v průběhu let

1985 - 2015

Tabulka 3: Procentní distribuce R-faktoru – numerická

číslo dekády	termín	% R dekády	%R měsíce
1	1.4 - 10.4	0.0	1.1
2	11.4 - 20.4	0.5	
3	21.4 - 30.4	0.5	
4	1.5 - 10.5	2.7	13.2
5	11.5 - 20.5	4.6	
6	21.5 - 31.5	6.0	
7	1.6 - 10.6	5.1	25.3
8	11.6 - 20.6	10.0	
9	21.6 - 30.6	10.2	
10	1.7 - 10.7	11.0	30.4
11	11.7 - 20.7	10.7	
12	21.7 - 31.7	8.8	
13	1.8 - 10.8	6.6	21.1
14	11.8 - 20.8	8.8	

1990 - 2020

Tab. 1-6. Rozdělení erozně účinných srážek v průběhu roku

Měsíc	Dekáda*	% R dekády	% R měsíce
IV	N11	2,8	6,5
	N12	3,7	
V	N13	4,7	17,0
	N14	5,6	
	N15	6,6	
VI	N16	7,7	24,8
	N17	8,4	
	N18	8,7	
VII	N19	8,9	25,3
	N20	8,5	
	N21	7,9	
VIII	N22	7,2	18,7
	N23	6,3	

Termíny setí / sázení

Erozně účinné srážky v průběhu roku

V dlouhodobém průměru se v rámci ČR vyskytne 10–12 srážkových dnů s výskytem evidovaných erozních událostí

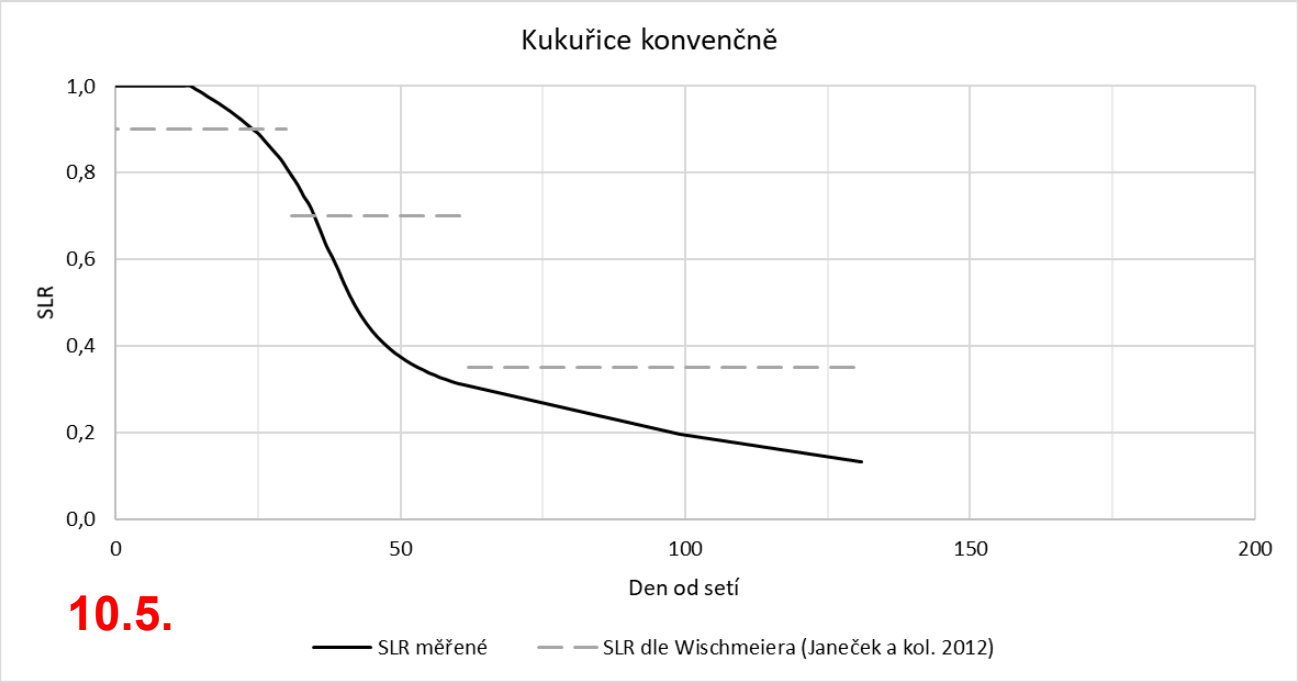

1990 - 2020

Tab. 1-6. Rozdělení erozně účinných srážek v průběhu roku

Měsíc	Dekáda*	% R dekády	% R měsíce
IV	N11	2,8	6,5
	N12	3,7	
V	N13	4,7	17,0
	N14	5,6	
	N15	6,6	
VI	N16	7,7	24,8
	N17	8,4	
	N18	8,7	
VII	N19	8,9	25,3
	N20	8,5	
	N21	7,9	
VIII	N22	7,2	18,7
	N23	6,3	

Termíny setí / sázení

Faktor erozní účinnosti přívalového deště

$$C_p \cdot P_p = G_p / (R \cdot K \cdot L \cdot S)$$

1985 - 2015

MEAN R = 50,95

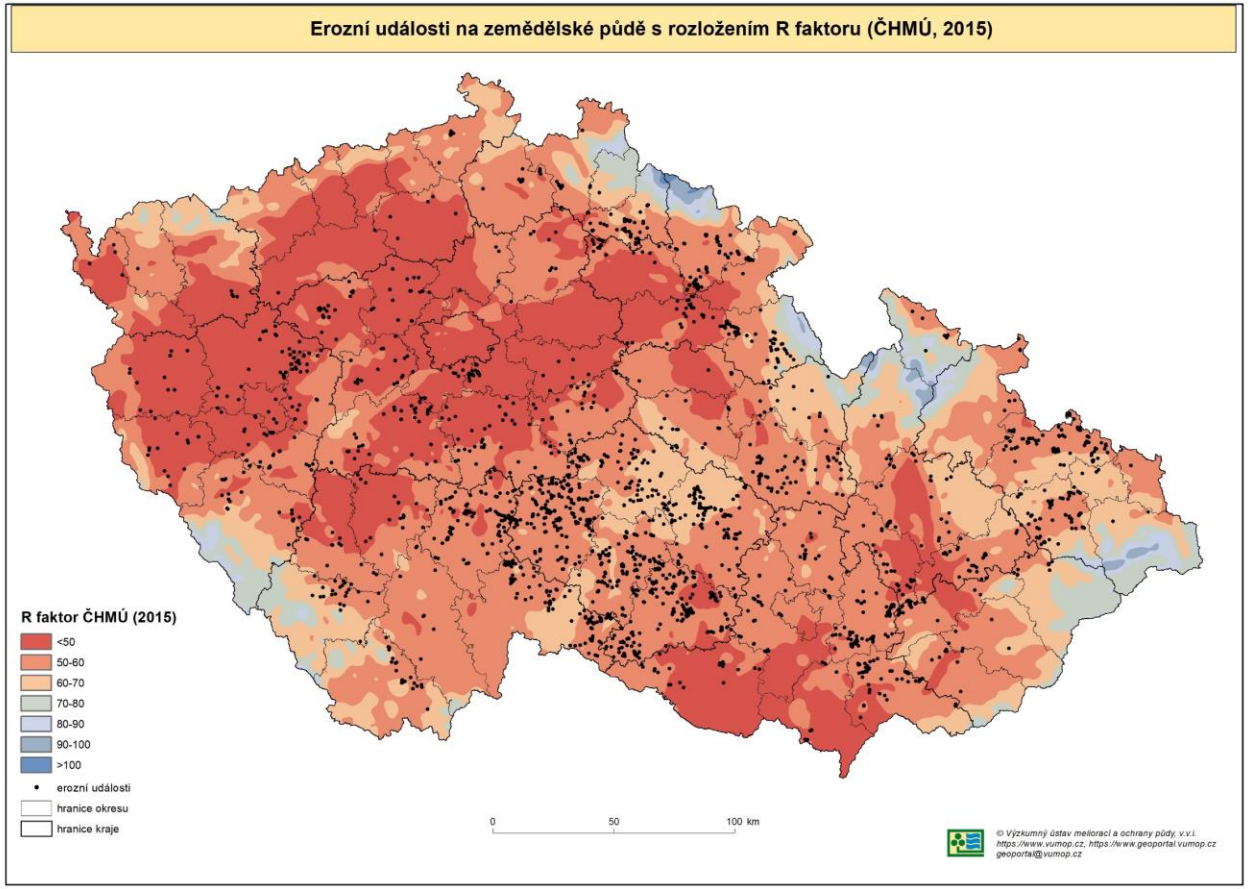

1990 - 2020

MEAN R = 62,O4

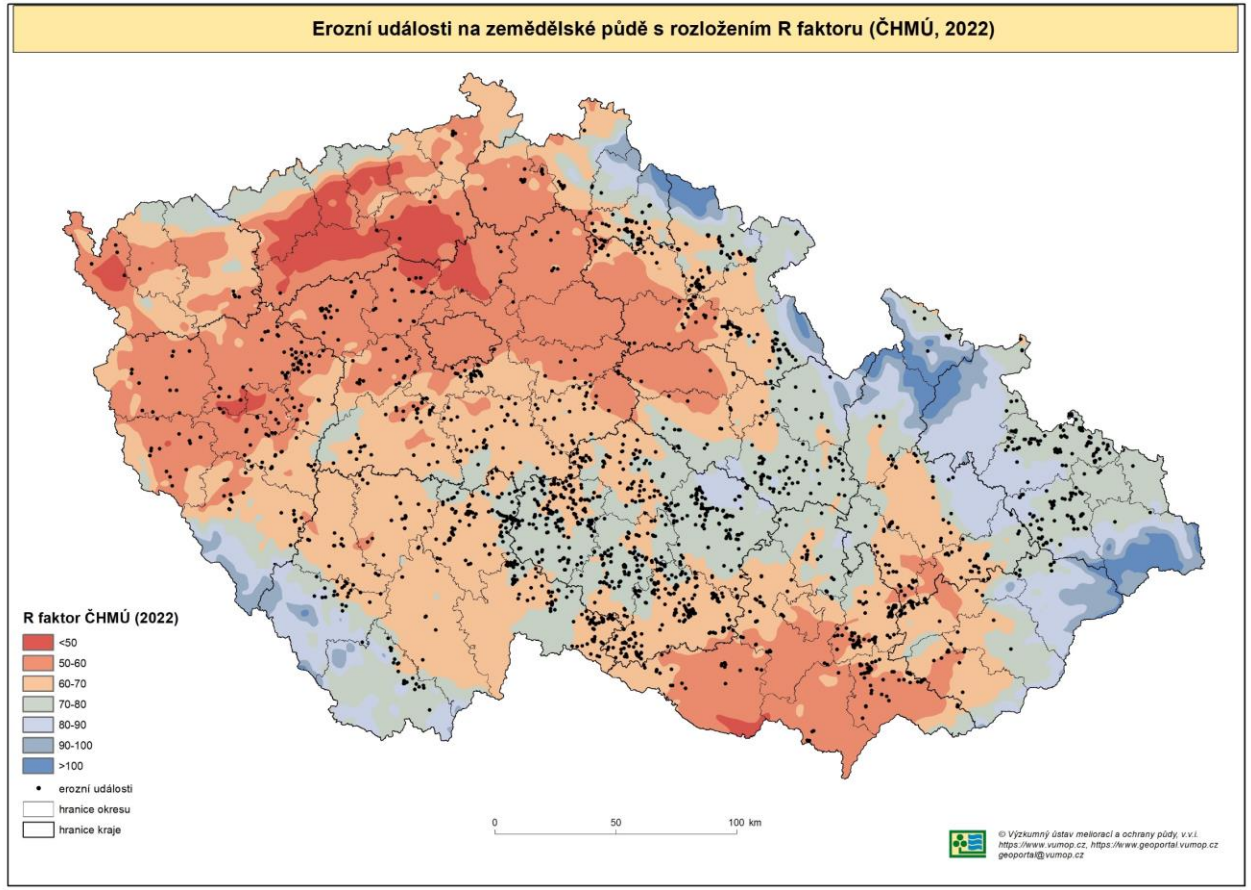

Agrotechnika

Cukrovka Strip Till
Stav porostu 29. 5. 2020

Řepka hloubkově kypřeno
Stav porostu 15.9.2023

27.8.2024

Pomocné plodiny v prostoru mezihrůbku při pěstování brambor

Stav porostu 7. 5. 2024

Výsev pomocné plodiny do porostu brambor je prováděn hned při sázení.

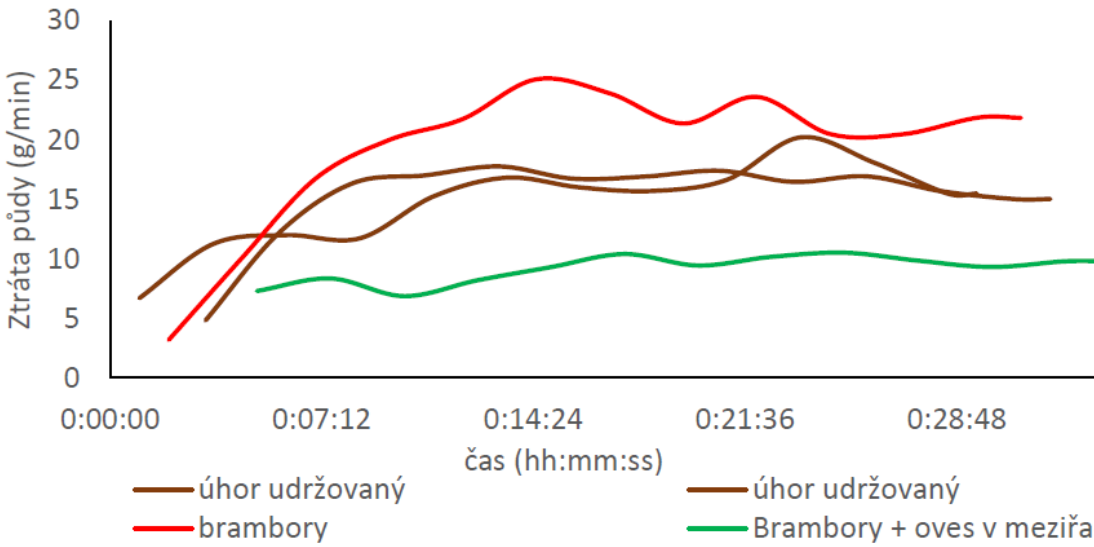

Organizační opatření

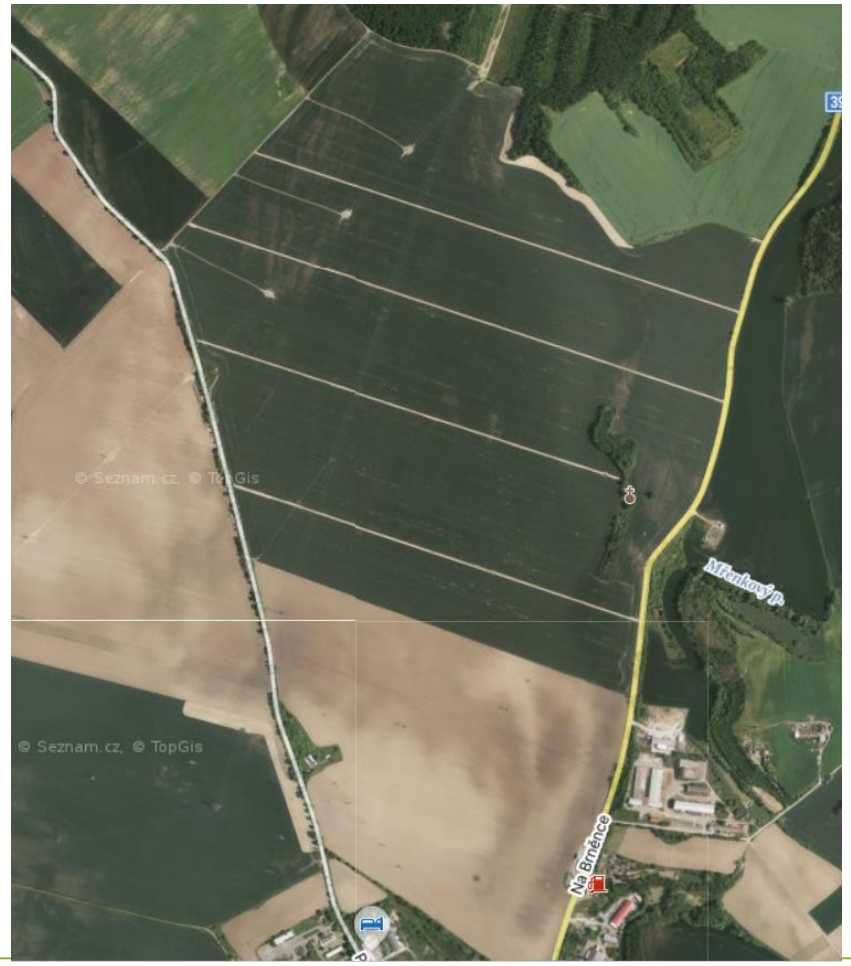

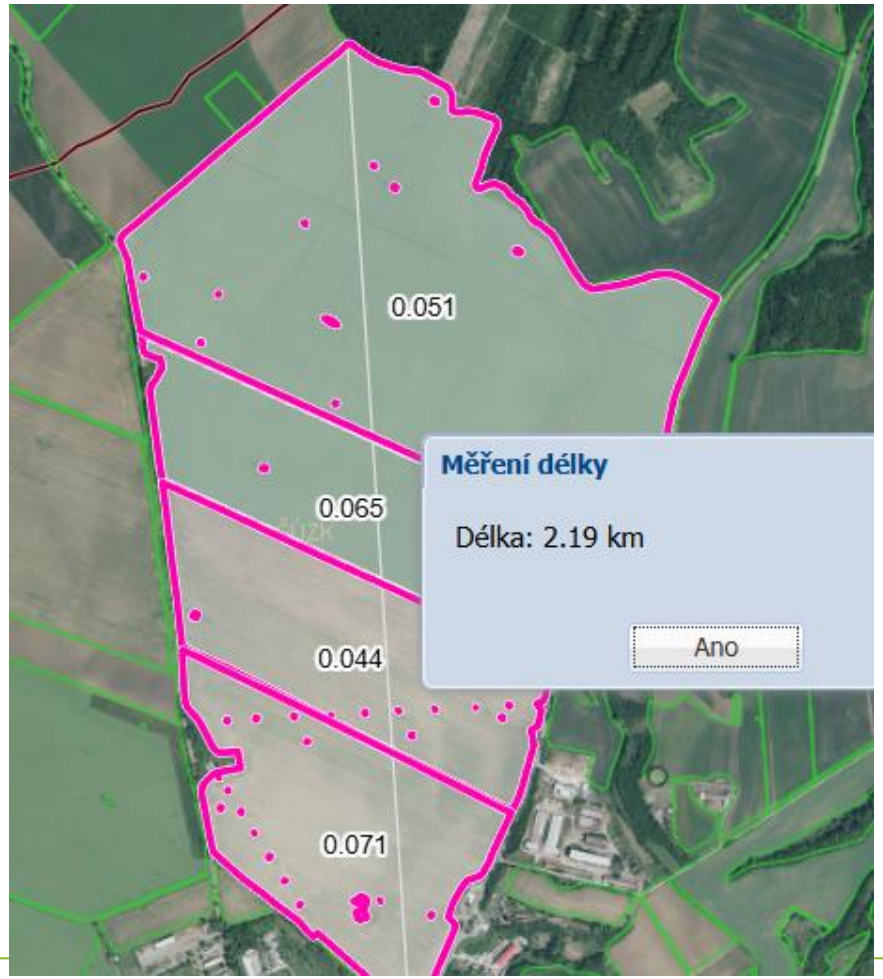

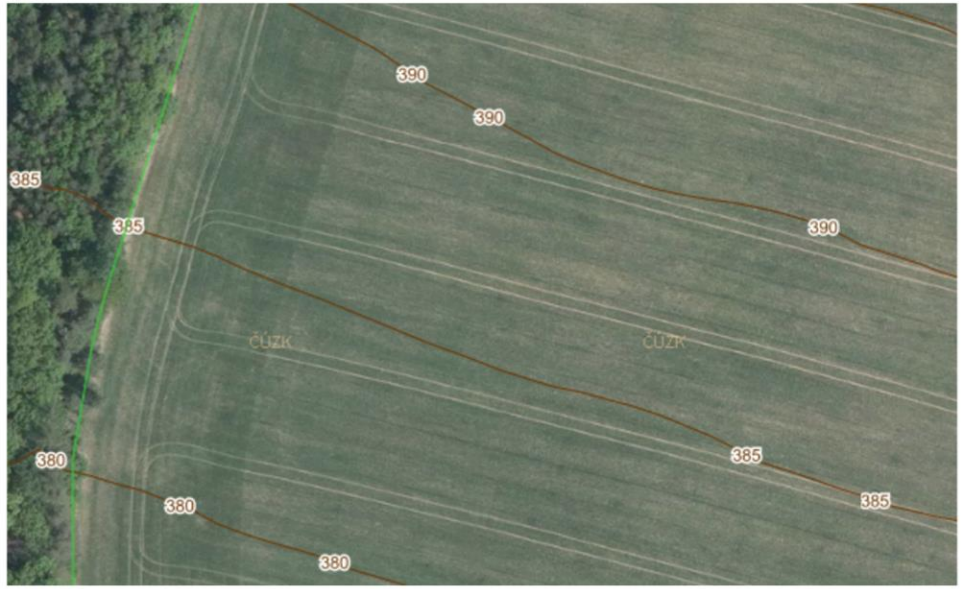

DPB 16,3 ha
Převýšení 45 m

Sója
13.6. 18 mm srážka

Vrstevnicové obdělávání

Orbou po vrstevnicích nebo s malým odklonem (do 30°) od vrstevnic otočnými pluhy, které překlápějí půdu proti svahu, je možné významným způsobem přispět k ochraně půdy před erozí.

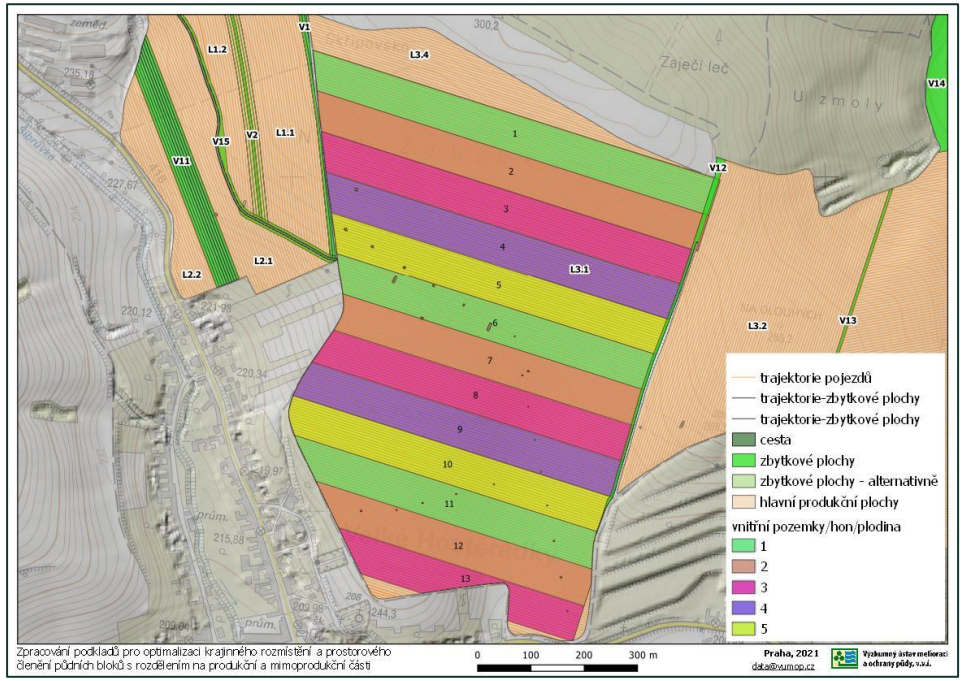

Pásové střídání plodin

Komplexní přístup

pravidelné střídání pásů plodin chráněných a plodin ochranných,

zakládaných ve směru blízkému vrstevnicím.

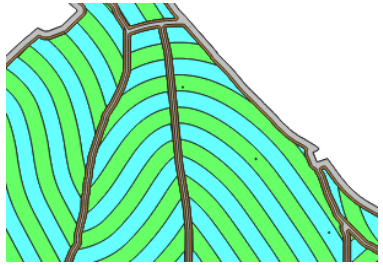

GIS nástroj

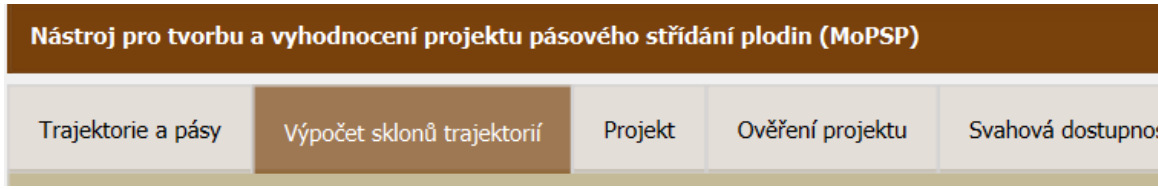

Projekt pro podporu pásového střídání plodin

Technická opatření

Protierozní kalkulačka

$$C_p \cdot P_p = G_p / (R \cdot K \cdot L \cdot S)$$

$$C \cdot P \leq Cp \cdot Pp$$

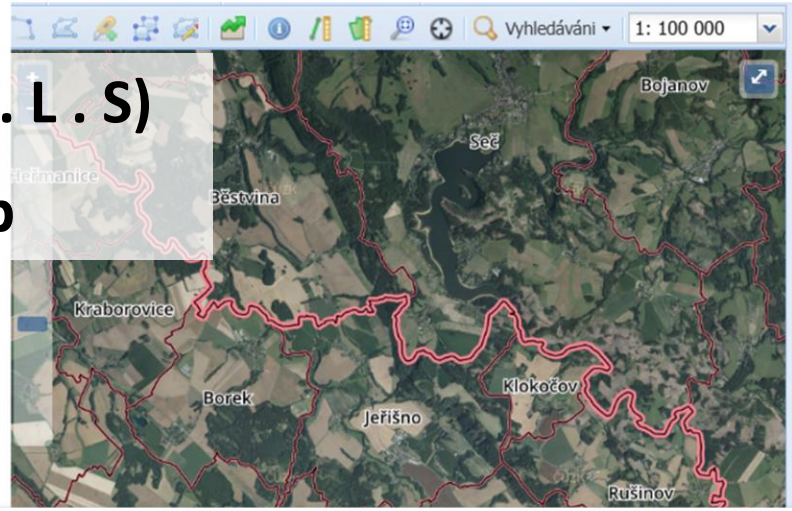

Aktivní lokalizace: Statek Doubravka

Lokalizace vybrat | vytvořit | Přidat skupinu DPB | Report

Statek Doubravka | TTP | MEO I | MEO II

Osevní postup: Demofarma Klasika Č faktor: 0,254 Možnosti

		Ochranný účinek OP a PEO			Volba PEO	Výměra	Kultura	Akce
		Přípustné $C_p \cdot P_p$	Vypočtené C.P	Rozdíl				
Nezařazeno (36 PB)								
☑	1	0,574	0,254	0,320		2,25 ha	U	
☑	2	0,436	0,254	0,182		5,68 ha	U	
☐	3	0,444	0,254	0,189		5,07 ha	R	
☐	4	1,000	0,254	0,746		0,32 ha	U	
☐	5	0,439	0,254	0,185		2,07 ha	R	
				0,028		1,18 ha	U	
				0,190		1,34 ha	R	
				0,156		0,17 ha	U	
				-0,135		0,76 ha	U	
				0,368		0,56 ha	U	
				0,093		2,47 ha	U	
				0,746		10,80 ha	R	
				0,253		6,66 ha	R	
				0,746		7,46 ha	R	
				0,103		1,55 ha	R	
				0,256		1,65 ha	U	
				0,185		0,75 ha	U	
				0,126		2,45 ha	R	
				0,722		7,36 ha	R	
				0,330		0,94 ha	R	
				0,182		1,47 ha	R	
				0,111		0,40 ha	U	

Osevní postupy

Demofarma Klasika CU, JJ, KZ, SO, OP, MAK Zvolit Smazat Nápověda

Filtry: ZVO: bramborářská počet plodin Moduly

Uložit jako | Nový OP | Přidat plodinu | Přidat meziplodinu | Editovat plodinu | Smazat plodinu

	Plodiny osevního postupu		Agrotechnika	Termíny agrotechnických operací				faktor C
	Plodina	Zařazení		Příprava půdy	Setí/sázení	Sklizeň	Podmítka/Orba	
1	Cukrovka	hl. plodina	v přímých řádcích libovolného směru, včetně odkameňování	2.4.2017	16.4.2017	12.10.2017	19.10.2017	0,000
2	Ječmen jarní	hl. plodina	setí do zorané půdy, sláma sklizena	17.3.2018	31.3.2018	29.7.2018	5.8.2018	0,114
3	Kukuřice zrno	hl. plodina	setí do zorané půdy, sláma sklizena	14.4.2019	28.4.2019	28.9.2019	3.10.2019	0,692
4	Sója luštinatá	hl. plodina	setí do strniště, sláma ponechána	14.4.2020	28.4.2020	3.10.2020	5.10.2020	0,362
5	Pšenice ozimá	hl. plodina	setí do zorané půdy, sláma sklizena	6.10.2020	7.10.2020	24.7.2021	31.7.2021	0,070
6	Mák setý	hl. plodina	setí do strniště, sláma ponechána	5.4.2022	10.4.2022	11.8.2022	16.8.2022	0,287

Č: **0,254**

Shrnutí

- **U silně erozně ohrožených pozemků**
  - Pokryv, převážnou část roku
  - Drsnost
- **Velké DPB – dělení, více plodin**
- **Ověření v Protierozní kalkulačce**
- **Problémové oblasti - KoPÚ**

Děkuji za pozornost

V prezentaci byly použity výsledky projektu QK22010261 „Využití nových půdoochranných technologií v zemědělské praxi “